

переломлюючись через які, знання перетворюються у компетентність та професійну майстерність учителя.

У сучасній психології і педагогіці до особистості учителя висувається ряд вимог, які поділяються на головні та другорядні, а також стійкі та змінні. Без головних неможливо стати кваліфікованим учителем, а другорядні створюють педагога як яскраву особистість. Стійкі, постійно притаманні учителям всіх часів і народів, а змінні, зумовлені особливостями даного етапу соціально-економічного розвитку суспільства.

Серед головних, Р. Немов [5, с. 522-537] виділяє у професіоналізмі учителя наступні якості: любов до дітей, наявність спеціальних знань з предмету, широка ерудиція, педагогічна інтуїція, високорозвинений інтелект, високий рівень загальної культури і моральності, професійне володіння методами навчання і виховання. На нашу думку, у ракурсі сучасних світових політичних реалій, необхідно додати такі важливі якості як терпимість, міжетнічна толерантність, культура міжнаціонального спілкування тощо. Додаткові, чи другорядні: комунікабельність, артистичність, весела вдача, хороший смак. Головні та другорядні якості в сукупності складають індивідуальність педагога.

Для того, щоб вчасно і більш точно встановити вимоги до особистості сучасного учителя початкових класів, необхідно правильно оцінити тенденції політичного, соціального і економічного розвитку суспільства, а також визначити, якими якостями в цьому суспільстві має бути наділене підростаюче покоління.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Формування особистості вчителя в сучасних умовах // Політичний менеджмент. / В. Андрущенко, В. Табачек – №1 – 2005. – С.58 – 69.
2. Гнезділова К. М. Формування особистісних якостей майбутнього фахівця / К. М. Гнезділова // Вища школа України в умовах глобалізації та інтеграції : Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 – 28 березня). – Черкаси : Вид-во ЧНУ, 2008. – С. 150 – 152.
3. Белова Л. О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики / Л. О. Белова. – Х. : Вид-во НУА, 2004. – 264 с.
4. Митина Л. М. Учитель как личность и профессионал (Психологические проблемы) / Л. М. Митина. – М.: Дело, 1994. – 215 с.
5. Немов Р. С. Психология образования / Р. С. Немов. – М., 1998. – 596с.

УДК376.011.3. – 0521(100)

БАЙКАНИЧ А.В.
ЛАЛАК Н.В.
Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРОВАНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Сьогодні в Україні здійснюються перші кроки на шляху запровадження інклюзивної освіти. Між тим у законодавствах багатьох країн світу (Канади, Кіпру, Данії, Ісландії, Індії, Мальти, Нідерландів, Норвегії, ПАР, США та інших) інклюзивна освіта давно займає пріоритетні позиції. Міжнародна стратегія

інклюзивної освіти спрямована на реалізацію права людини на освіту, трансформацію освітніх послуг та підтримку державних стратегій інклюзивної освіти, оновлення змісту професійної підготовки вчителя, розробку ефективних механізмів інвестування інклюзивних навчальних закладів. Західноєвропейські системи загальної середньої освіти, незважаючи на різноманітність типів і рівнів навчальних закладів, які опікуються освітою, в тому числі й школярів з особливими освітніми потребами, є ключовими елементами сучасної європейської моделі соціального устрою, яка виявляється привабливою для країн, що позбулися тоталітарних режимів з огляду на завдання та перспективи розв'язання назрілих педагогічних і соціальних проблем.

Серед європейських країн у впровадженні ідей інклюзивного навчання чільне місце посідає Італія, оскільки однією з перших визнала інклюзивну освіту найкращою для дітей з особливими потребами. Під тиском громадськості в Італії був ухвалений Закон про освіту, який законодавчо закріпив право батьків на вибір навчального закладу, визначив статус масових шкіл, де навчаються всі діти з проблемами в розвитку, забезпечив державну підтримку щодо здобуття освіти дітям з особливостями психофізичного розвитку. В освітніх департаментах функціонують консультативні служби, до складу яких входять різнопрофільні фахівці, адміністратори шкіл, працівники управлінь освіти, представники громадських організацій, за необхідності долучаються спеціалісти служб охорони здоров'я. У масових муніципальних закладах працюють асистенти вчителів, які надають допомогу школярам з обмеженими можливостями здоров'я. Вони разом з педагогом класу відповідають за успішність учнів та складають індивідуальні навчальні плани розвитку для кожного учня.

Цікавий досвід навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку має Бельгія. У цій країні правовою основою освіти осіб з обмеженими можливостями здоров'я є «Закон про спеціальну освіту». Тут функціонують 8 типів спеціальних закладів. Основними службами підтримки дітей в умовах інклюзивного навчання є психолого-медико-соціальні центри, які забезпечують надання спеціальних додаткових послуг. Залежно від кількості школярів із порушеннями розвитку в певній місцевості організуються ПМС-центри різного підпорядкування (позашкільні та шкільні). Фахівці центру надають психолого-педагогічну та медико-соціальну допомогу учням із порушеннями розвитку та їхнім сім'ям, консультують батьків, надають навчально-методичну допомогу вчителям.

Словаччині, Чехії, Польщі, до прикладу, притаманні форми повного та часткового інтегрування (коли учні навчаються спільно або проводять 80 % навчального часу у спеціальних класах). У Чехії має місце так зване зворотне інтегрування: усі спецшколи мають дозвіл навчати дітей, у яких відсутні вади психофізичного розвитку. Кількість таких дітей є обмеженою – не більше 25 % від загальної кількості учнів у класі. Також в цій країні послуги дітям з особливими потребами та молоді взагалі надаються спеціальними навчальними центрами, які зазвичай є частиною спеціальної школи. Серед основних цілей цих центрів є інтегрування учнів до загальноосвітньої школи за місцем проживання, тобто впровадження інклюзивної форми навчання.

У Сполучених Штатах Америки діти з особливими потребами можуть отримувати інклюзивну освіту, яка разом із відповідною медичною допомогою дає їм змогу повністю розкрити свій потенціал. Завдяки такому підходу у старшому віці діти з різними нозологіями мають змогу працювати, сплачувати податки і користуватися всіма правами, які надає людям суспільство.

Свій шлях у проведенні кардинальних освітніх реформ пройшла Голландія. Саме цю країну з-поміж інших європейських держав вирізняє своєрідність розвитку системи спеціальної освіти і відсутність неапробованих варіантів навчання. У 1991 р. голландським урядом було схвалено освітній проект «Внутрішня підтримка» щодо створення і функціонування відповідних шкільних служб. У 1994 р. був прийнятий Закон «Крок за кроком до школи», який засвідчив, що всі масові та спеціальні школи для дітей з легкою розумовою відсталістю та труднощами у навчанні мають взаємодіяти в наданні якісної освіти учням з особливими освітніми потребами, використовуючи спільні кадрові, навчально-методичні та інші ресурсні можливості. Голландська система освіти зазнала докорінного реформування, що привело до функціонування різних типів навчальних закладів (спеціальних і масових) в єдиній системі. Відповідно, основною моделлю надання психолого-педагогічної допомоги дітям з особливими потребами є підтримка з боку функціонуючих спеціальних закладів. Саме фахівці спеціальних навчальних закладів виступають основними консультантами-помічниками в наданні спеціальної допомоги як учням з особливими потребами, так і вчителям масових шкіл, котрі їх навчають. За наявності у масовій школі значної кількості таких дітей, у штат навчального закладу зараховується спеціальний педагог, який опікується учнями з особливими потребами, надає консультативну допомогу їхнім батькам і вчителям [2, с.11].

Аналіз досвіду навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку у зарубіжних країнах свідчить, що у переважній більшості з них інклюзивне навчання є основною формою здобуття освіти людьми з обмеженими можливостями. Однак, варто зазначити, що діти з особливими освітніми потребами мають змогу здобувати освіту і в спеціальних навчальних закладах, і в закладах масового типу.

Список використаних джерел

1. Єгоров Г.С. Тенденції розвитку змісту базової освіти у країнах Заходу / Г.С.Єгоров, Н.М.Лавриченко, Б.Ф.Мельниченко / Відп. ред. Н.М.Лавриченко. – К.: КМПУ ім. Б.Д.Грінченка, 2003. – 186 с.
2. Ярмошук І. Інклюзивне навчання в системі освіти / І. Ярмошук // Шлях освіти. – 2009. № 2. – С. 24-28.

УДК 159.923.2

БАРЧІЙ М. С.
Мукачівський державний університет, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Професійне становлення – передбачає формування професійної спрямованості, компетентності, соціально значущих та професійно важливих якостей, готовність до постійного професійного зростання, пошук оптимальних прийомів якісного і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>